

Lag om företagshypotek

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2007/08:161 Företagshypotek – en bättre säkerhet för lån till företag samt en motion som väckts med anledning av propositionen vari yrkas att riksdagen ska avslå regeringens lagförslag. Därutöver behandlas två motioner från den allmänna motionstiden år 2007.

I propositionen lägger regeringen fram förslag till en reformering av det regelverk som gör det möjligt att använda lös egendom i näringsverksamhet som säkerhet för lån. Förslagen syftar till att förstärka säkerheten så att det blir lättare för företag att låna pengar. Regeringen föreslår att en ny säkerhetsrätt, benämnd företagshypotek, ska ersätta företagsinteckningen som infördes år 2004. Lagförslagen innebär i allt väsentligt en återgång till de regler om företagshypotek som gällde före år 2004. Företagshypoteket föreslås ge särskild förmånsrätt och omfatta en näringsidkares lösa egendom i den mån egendomen hör till näringsverksamheten med undantag för bl.a. kassa- och bankmedel. Därutöver föreslår regeringen att statens förmånsrätt för återkrav av utbetald lönegaranti avskaffas.

Lagändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 2009. Äldre företagsinteckningar föreslås gälla under en övergångsperiod.

Utskottet föreslår att riksdagen antar de framlagda lagförslagen och avslår samtliga motioner.

I betänkandet finns två reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	6
Lag om företagshypotek	6
Reservationer	12
1. Lag om företagshypotek (s, v)	12
2. Lag om företagshypotek (mp)	13
Särskilt yttrande	14
Lag om företagshypotek (v)	14
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	15
Propositionen	15
Följdmotionen	15
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	15
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lag om företagshypotek

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om företagshypotek,
2. lag om ändring i ärvdabalken,
3. lag om ändring i jordabalken,
4. lag om ändring i utsökningsbalken,
5. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
6. lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter,
7. lag om ändring i konkurslagen (1987:672),
8. lag om ändring i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning,
9. lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497),
10. lag om ändring i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.,
11. lag om ändring i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:161 och avslår motionerna 2007/08:C234, 2007/08:N323 yrkande 7 och 2008/09:C1.

Reservation 1 (s, v)

Reservation 2 (mp)

Stockholm den 30 oktober 2008

På civilutskottets vägnar

Inger René

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger René (m), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Andreas Norlén (m), Lennart Pettersson (c), Christina Oskarsson (s), Jan Ertsborn (fp), Christine Jönsson (m), Gunnar Sandberg (s), Yvonne Andersson (kd), Anti Avsan (m), Egon Frid (v), Eva Sonidsson (s), Lars Tysklind (fp), Jan Lindholm (mp), Fredrik Lundh (s) och Rose-Marie Carlsson (s).

Redogörelse för ärendet

Under hösten 2003 beslutade riksdagen en genomgripande reform av förmånsrättslagstiftningen (prop. 2002/03:49, bet. LU17, rskr. 222). Genom den nya lagstiftningen omvandlades företagshypoteket till en företagsinteckning med allmän förmånsrätt i 55 % av värdet av all gäldenärens egendom, sedan borgenärer med bättre förmånsrätt fått betalt. 1984 års lag om företagshypotek ersattes av en ny lag (2003:528) om företagsinteckning. Vidare avskaffades förmånsrätten avseende dels hyra och arrende, dels skatter och allmänna avgifter.

I oktober 2004 gav regeringen Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) i uppdrag att utvärdera förmånsrättsreformen. ITPS har lämnat två rapporter (i december 2004 och i juni 2007).

Under våren 2006 behandlade lagutskottet ett antal motioner med krav på att 2003 års förmånsrättsreform skulle återställas. Med anledning av motionerna beslutade riksdagen ett tillkännagivande i enlighet med motionsönskemålen (bet. 2005/06:LU18, rskr 2005/06:188).

I februari 2007 tillkallade regeringen en särskild utredare med uppgift att föreslå en förstärkning av företagsinteckningens förmånsrätt i syfte att underlätta för företagen att låna pengar (dir. 2007:13). I uppdraget ingick också att utreda om förmånsrätten för statens återkrav för utbetald lönegaranti skulle avskaffas mot bakgrund av att enbart en förstärkning av företagsinteckningen skulle gå ut över oprioriterade borgenärer, ofta mindre företag. I oktober 2007 presenterade utredningen sitt arbete i betänkandet (SOU 2007:71) En starkare företagsinteckning. Förslaget innebär att företagsinteckningen ska gälla i 75 % av gäldenärens egendom i stället för i 55 %. Betänkandet har remissbehandlats. Därutöver höll regeringen i november 2007 en utfrågning där deltagarna lämnade synpunkter på frågan hur företagsinteckningen skulle stärkas och särskilt om företagsinteckningen i stället, liksom före förmånsrättsreformen, skulle gälla i viss egendom och ges särskild förmånsrätt.

I april 2007 tillkallade regeringen en särskild utredare med uppdrag att överväga bl.a. hur förfarandet vid företagsrekonstruktion kan förbättras och samordnas med konkursförfarandet. Arbetet ska redovisas senast den 15 maj 2009 (dir. 2007:29 och 2008:77).

I januari 2008 remitterade regeringen en promemoria med utkast till lagrådsremiss med förslaget att ersätta företagsinteckningen som säkerhetsrätt med ett företagshypotek som ger särskild förmånsrätt i viss egendom, i allt väsentligt likt det tidigare företagshypoteket. Utkastet till lagrådsremiss har remissbehandlats.

I den aktuella propositionen föreslår regeringen – efter att ha hört Lagrådet – att riksdagen antar en lag om företagshypotek samt beslutar ändringar i utskökningsbalken, förmånsrättslagen (1970:979), konkurslagen (1987:672), lönegarantilagen (1992:497), lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion m.fl. lagar.

Regeringens förslag finns i *bilaga 1* och lagförslagen i *bilaga 2*.

Med anledning av propositionen har en motion väckts. I ärendet behandlar utskottet också två motioner från den allmänna motionstiden år 2007. Förslagen i motionerna finns i *bilaga 1*.

Utskottets överväganden

Lag om företagshypotek

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar de framlagda lagförslagen och avslår motionerna.

Jämför reservationerna 1 (s, v) och 2 (mp) samt särskilt yttrande (v).

Bakgrund

Efterlevnaden av civilrättsliga regler om betalningsskyldighet regleras i sista hand av att en gäldenärs egendom tvångsvis genom konkurs eller utsökning kan användas för att tillgodose fordringsägarna. De väsentligaste bestämmelserna om konkurs finns i konkurslagen (1987:672). Konkursförfarandet, som utgår från att gäldenären är på obestånd eller insolvent, har karaktär av generalexekution där i princip all gäldenärens egendom tas i anspråk.

Den ordning i vilken betalningsanspråken ska tillgodoses vid konkurs och utmätning regleras i förmånsrättslagen (1970:979) och i utsökningsbalken. Utgångspunkten är att alla fordringar har samma rätt. I förmånsrättslagen finns dock en uppräkningslista av vissa fordringar som har bättre rätt än andra, dvs. förmånsrätt, och vilken ordning som gäller mellan dessa s.k. prioriterade fordringar. I lagen görs skillnad mellan dels särskilda förmånsrätter som gäller vid utmätning och konkurs samt avser viss egendom, dels allmänna förmånsrätter som gäller endast vid konkurs och avser all egendom som ingår i gäldenärens konkursbo.

Vid sidan av konkurs finns enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion ett särskilt insolvensrättsligt förfarande inom vars ramar åtgärder kan vidtas för att rekonstruera företag i kris som bedöms ha utsikter till en fortsatt lönsam verksamhet. En sådan rekonstruktion kan innefatta såväl åtgärder som förbättrar rörelsens resultat som en uppgörelse med borgenärerna.

I det insolvensrättsliga regelsystemet ingår även lönegarantilagen (1992:497) som en väsentlig del.

Rättsläget före den 1 januari 2004

Fram till utgången av år 2003 fanns det regler om s.k. företagshypotek i lagen (1984:679) om företagshypotek. Företagshypoteket hade utvecklats för att en näringsidkares rörelseegendom skulle kunna utnyttjas som kredit-säkerhet utan att näringsidkaren behövde avstå från besittningen. Näringsidkaren hade rätt att förfoga över den egendom som ingick i hypoteksunderlaget, och underlaget kunde växla från dag till dag. På så sätt skilde sig

alltså företagshypoteket från vad som i allmänhet gäller för en säkerhetsrätt i lös egendom. Ett företagshypotek tillkom genom ett förfarande i flera steg. Först tog näringsidkaren ut en företagsinteckning som gällde i hans eller hennes näringsverksamhet. I samband därmed utfärdades ett företagshypoteksbrev. Därefter upplät näringsidkaren företagshypotek i verksamheten genom att överlämna företagshypoteksbrevet som säkerhet för fordran.

Företagshypotek omfattade enligt lagen (1984:679) om företagshypotek näringsidkarens lösa egendom i den mån egendomen hörde till den intecknade verksamheten upp till ett visst belopp. Att egendomen skulle höra till den intecknade verksamheten innebar att egendom som näringsidkaren hade skaffat för privat bruk inte ingick i hypoteksunderlaget. Ytterligare några slag av egendom var undantagna. En betydelsefull kategori var kassa- och bankmedel, aktier, obligationer och liknande skuldebrev avsedda för allmän omsättning. En annan kategori tillgångar som undantogs var egendom som kunde vara föremål för panträtt på grund av inteckning. Den tredje kategorin tillgångar som undantogs var egendom som varken kunde utmätas eller ingå i konkurs. Med detta avsågs bl.a. egendom som till följd av bestämmelser om gäldenärens beneficium vid utmätning och konkurs var undantagen.

Huvudregeln var att företagsinteckning beviljades i all näringsverksamhet som näringsidkaren vid varje tid utövade här i landet, oavsett var inom landet och oberoende av verksamhetens art. Det som omfattades av en inteckning kunde alltså komma att växla om en viss verksamhet lades ned eller näringsidkaren startade en ny verksamhet. Näringsidkaren kunde också överlåta en verksamhet eller verksamhetsgren som omfattades av företagsinteckning och i vilken företagshypotek hade upplåtits. Företagshypoteket bestod som regel inte om verksamheten övergick till ny ägare. Vid sådan överlåtelse gällde företagshypoteket dock under viss tid i den överlåtna hypoteksegendomen hos förvärvaren (s.k. förföljelserätt). Förföljelserätten motiverades av att företagshypotekshavaren saknade säkerhet i den betalning som säljaren av verksamheten fått som vederlag, eftersom hypoteket inte gällde i kassa- och bankmedel.

Statens fordringar på skatt och allmänna avgifter hade, före den 1 januari 2004, allmän förmånsrätt enligt 11 § förmånsrättslagen. Förmånsrätten omfattade bl.a. inkomstskatt, förmögenhetsskatt, fastighetsskatt och mervärdesskatt. Skatteförmånsrätten gällde efter de särskilda förmånsrätterna och den allmänna förmånsrätten för nya fordringar under rekonstruktionsförsök.

2003 års reform av förmånsrättslagstiftningen

I juni 2003 fattade riksdagen beslut om en genomgripande reform av förmånsrättslagstiftningen (prop. 2002/03:49, bet LU17, rskr. 222). Genom den nya lagstiftningen omvandlades företagshypoteket till en företagsinteckning med allmän förmånsrätt i 55 % av värdet av all gäldenärens egendom, sedan borgenärer med bättre förmånsrätt fått betalt (11 §

förmånsrättslagen). Lagen om företagshypotek ersattes av en ny lag (2003:528) om företagsinteckning. Vidare avskaffades förmånsrätten avseende dels hyra och arrende, dels skatter och allmänna avgifter.

Företagsinteckningen ger alltså allmän förmånsrätt och gäller inte vid utmätning utan endast vid konkurs. En företagsinteckning beviljas med visst belopp i all sökandens egendom. Den förmånsrätt som följer med en upplåtelse av en företagsinteckning hos en fysisk person omfattar alltså även hans eller hennes privata egendom och några undantag för kassa och bankmedel görs inte heller. Företagsinteckningen ger inte heller upphov till någon förföljelse rätt. Företagsinteckningen omfattar ju även en köpeskilling om verksamheten säljs.

Förmånsrätt för lön och lönegaranti

Bestämmelser om lönegaranti finns huvudsakligen i lönegarantilagen (1992:497) och syftar till att säkerställa att arbetstagare ska få betalning för sin lönefordran mot en arbetsgivare som försätts i konkurs eller genomför en företagsrekonstruktion.

En arbetstagares fordran på lön har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen och är i förmånsrättsordningen placerad efter företagsinteckningen. Löneförmånsrätten är alltså en allmän förmånsrätt. Förmånsrätten omfattar fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställning och är tidsbegränsad. Som huvudregel omfattas fordringar som har intjänats tre månader innan konkursansökningen kom in till tingsrätten och en månad efter konkursbeslutet. Förmånsrätten kan omfatta högst tio gånger det prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gäller vid konkursbeslutet. Beloppsgränsen, som för år 2008 är 410 000 kr, kan medföra att arbetstagare med hög lön inte har förmånsrätt för hela sin lönefordran. Av 5 kap. 2 § konkurslagen följer att en lönefordran inte får göras gällande om den uppenbart överstiger vad som kan anses skäligt med hänsyn till jord arbetsinsats.

Lönegarantin innebär att staten svarar för betalning av den fordran som en arbetstagare har hos en arbetsgivare som är föremål för konkurs eller företagsrekonstruktion. För varje arbetstagare är garantin begränsad till ett belopp som motsvarar högst fyra gånger det prisbasbelopp som gäller när ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion fattas. Garantin gäller för en sammanlagd anställningstid om högst åtta månader. Garantibeloppet, som får betalas ut först när arbetstagarens fordran har förfallit till betalning, betalas av länsstyrelsen i det län dit den tingsrätt som handlägger konkursen eller företagsrekonstruktionen hör.

När staten har betalat ut ett garantibelopp inträder staten i arbetstagarens rätt mot arbetsgivaren (28 § lönegarantilagen). Staten övertar alltså arbetstagarens lönefordran med den löneförmånsrätt som arbetstagaren har i konkursen eller vid företagsrekonstruktion i den mån lönegaranti har utbetalats. Lönegarantin är med ett undantag knuten till att arbetstagarens fordran är förenad med förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen.

För de allra flesta regressfordringar innebär det att staten har förmånsrätt enligt dessa bestämmelser. Men när betalning enligt garantin lämnas för fordran på uppsägningslön för tid efter en månad från konkursbeslutet (7 a § lönegarantilagen), är statens fordran oprioriterad enligt 18 § förmånsrättslagen. I den mån det blir aktuellt har statens regressanspråk företräde i konkursen framför arbetstagarens återstående fordran (28 § andra stycket lönegarantilagen).

Propositionen

I propositionen anför regeringen att enligt de utvärderingar som Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) gjort av 2003 års reform har företagens kreditvillkor försämrats i sådan grad att reformens nackdelar måste anses överstiga fördelarna. Också från näringslivet redovisar regeringen att det framförs liknande kritik, även om kritiken inte är helt samstämmig. Enligt regeringen bör därför lagstiftningsåtgärder som förstärker företagsinteckningens värde som kreditsäkerhet inte anstå ytterligare.

En sådan förstärkning bör dock inte, anför regeringen, medföra att säkerhetsrätten ges en starkare ställning än den hade före reformen, särskilt eftersom detta skulle gå ut över de oprioriterade borgenärerna i en konkurs. Förstärkningen bör därför ske på ett sådant sätt att säkerhetsrätten får ett värde motsvarande det som den hade före förmånsrättsreformen.

I propositionen föreslår regeringen en reform som sammanfattningsvis innebär att företagsinteckningen ersätts av en säkerhetsrätt benämnd företagshypotek. Säkerhetsrätten ska gälla i den lösa egendom som ingår i näringsverksamheten. Den ska inte omfatta kassa och bankmedel eller finansiella instrument avsedda för allmän omsättning. Inte heller ska den omfatta egendom som kan intecknas på annat sätt eller egendom som varken kan utmätas eller ingå i en konkurs. Företagshypoteket ska ge särskild förmånsrätt. Också i övrigt föreslår regeringen att den reglering som gällde för företagshypotek före 2004 års ändringar återinförs, om det inte finns särskilda skäl mot det. Det föreslås bl.a. att den s.k. förföljelserätten återinförs.

Förslaget om att återinföra företagshypotek med särskild förmånsrätt innebär, anför regeringen, att utdelningen på oprioriterade fordringar och förmånsberättigade lönefordringar minskar.

Oprioriterade borgenärer är ofta mindre företag som t.ex. har fordringar som gäller levererade varor och tjänster. Fördelen av lägre kostnader för krediter som uppnås genom förslaget om återinfört företagshypotek kan försvinna i form av ökade kreditförluster i konkurser. Ett förslag att införa företagshypotek bör därför, anför regeringen, kombineras med ett förslag som kompenserar de oprioriterade borgenärerna. Regeringen föreslår att statens förmånsrätt för återkrav av utbetald lönegaranti helt bör avskaffas.

En sådan ändring innebär naturligtvis att staten går miste om intäkter. Regeringen anför att det inte finns någon avsikt att höja avgifterna för företagen med anledning av förslaget. Förslaget kommer inte heller att leda till någon försämring av det sociala skydd som lönegarantin innebär, även om kostnaderna för lönegarantin skulle öka.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2009. I fråga om företagsinteckningar som har beviljats före ikraftträdandet ska äldre bestämmelser tillämpas under en övergångstid om ett år. I konkurser, utmätningar och företagsrekonstruktioner som beslutas på grund av en ansökan som inkommit före ikraftträdandet eller under övergångstiden tillämpas de regler som gällde på ansökningsdagen under hela förfarandet.

Motionerna

Carina Moberg m.fl. (s, v) yrkar i motion 2008/09:C1 avslag på propositionens förslag. Enligt motionärerna är effekterna av 2003 års förmånsrättsreform i allt väsentligt positiva. Företagens överlevnadsgrad har ökat och antalet konkurser och arbetslöshet orsakad av konkurser har minskat. Det har inte heller blivit svårare för företag att få krediter, även om det kan finnas regionala skillnader. Enligt motionärerna har den nuvarande lagstiftningen varit i kraft under för kort tid för att det ska vara möjligt att dra några säkra slutsatser om effekterna. Många remissinstanser, däribland Skatteverket och Kronofogdemyndigheten, delar denna uppfattning. Det förslag som regeringen nu lägger fram innebär att bankerna gynnas på bekostnad av leverantörer som ofta är småföretagare. Inte minst mot bakgrund av att Sverige är på väg in i en lågkonjunktur riskerar förslaget att leda till ett ökat antal konkurser och ökad arbetslöshet.

Peter Eriksson m.fl. (mp) anför i motion 2007/08:N323 att 2003 års förmånsrättsreform medfört stora problem framför allt för små industriföretag i glesbygd. Företagen har i vissa fall fått sina krediter uppsagda på grund av att säkerheten inte längre varit tillräcklig. Motionärerna anser att företagsinteckningens förmånsvärde snarast bör återställas till 100 %. Ett tillkännagivande yrkas i enlighet härmed (yrkande 7).

I motion 2007/08:C234 framhåller Jan Ericson (m) att 2003 års förmånsrättsreform kritiserats av många mindre företag. De nya reglerna har gjort företagens upplåning dyrare och svårare samt ökat kraven på att företagare ska lämna personliga säkerheter. Detta motverkar företagens möjligheter att växa och nyanställa. I motionen föreslås ett tillkännagivande om att en översyn snarast måste göras av förmånsrättsreglerna i syfte att återställa delar av 2003 års reform.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis kan utskottet konstatera att 2003 års förmånsrättsreform innebär att företagsinteckningens värde som säkerhet försämrades i jämförelse med det tidigare företagshypoteket. Syftet med reformen var framför allt att ge bättre förutsättningar för rekonstruktion av företag och skapa incita-

ment för att mer beakta lönsamheten än säkerheten vid kreditgivning. Enligt de utvärderingar som ITPS gjort av reformen har dock företagens kreditvillkor försämrats i sådan grad att reformens nackdelar måste anses överstiga fördelarna.

Som påpekas i motion 2008/09:C1 har det visserligen förflutit relativt kort tid sedan dagens regler trädde i kraft. Alla effekter av reformen är i och för sig ännu inte helt klarlagda. Effekterna på företagens kreditmöjligheter framstår emellertid som tillräckligt tydliga. I motsats till motionärerna anser således utskottet att lagstiftningsåtgärder måste vidtas för att förstärka företagsinteckningens värde som kreditsäkerhet och på så sätt underlätta för företag att låna pengar. Förstärkningen bör ske på ett sådant sätt att säkerhetsrätten får ett värde motsvarande det som den hade före förmånsrättsreformen.

I motion 2007/08:N323 yrkande 7 föreslås att säkerhetsrättens värde vid kreditgivningen ska återställas genom att företagsinteckningens förmånsvärde återställs till 100 %. Att enbart justera procentsatsen till 100 % innebär som utskottet ser det att företagsinteckningens värde skulle bli avsevärt starkare än det tidigare gällande företagshypoteket. I stället ser utskottet tydliga fördelar med en säkerhetsrätt som ger särskild förmånsrätt fullt ut i vissa tillgångsslag. Detta är också den lösning som majoriteten av de remissinstanser som företräder näringslivet har förordat.

Liksom regeringen anser således utskottet att bästa sättet är att i allt väsentligt återgå till de regler om företagshypotek som gällde före år 2004. Företagsinteckningen bör ersättas av en säkerhetsrätt benämnd företagshypotek som ska ge särskild förmånsrätt och omfatta en näringsidkares lösa egendom i den mån egendomen hör till näringsverksamheten med undantag för bl.a. kassa- och bankmedel.

Förslaget om att återinföra företagshypotek med särskild förmånsrätt innebär som regeringen påpekat att utdelningen på oprioriterade fordringar och förmånsberättigade lönefordringar kommer att minska. Det bör därför kombineras med ett förslag som kompenserar de oprioriterade borgenärerna. Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringens förslag om att avskaffa förmånsrätten för statens återkrav för utbetald lönegaranti framstår som ändamålsenligt. Den föreslagna ordningen innebär att staten går miste om intäkter. I sammanhanget bör därför nämnas att regeringen i budgetpropositionen för år 2009, utgiftsområde 14, har föreslagit att anslaget 1:11 Bidrag till lönegarantiersättning ska ökas med 500 miljoner kronor på grund av förslagen i förevarande proposition (prop. 2008/09:1, utgiftsområde 14 avsnitt 3.5.11).

Vad slutligen gäller motion 2007/08:C234 får motionsönskemålet i huvudsak anses tillgodosett genom propositionsförslagen.

Med det anförda föreslår således utskottet att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionerna 2008/09:C1, 2007/08:N323 yrkande 7 och 2007/08:C234.

Reservationer

1. Lag om företagshypotek (s, v)

av Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Eva Sonidsson (s), Fredrik Lundh (s) och Rose-Marie Carlsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens lagförslag. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:C1 och avslår proposition 2007/08:161 och motionerna 2007/08:C234 och 2007/08:N323 yrkande 7.

Ställningstagande

De huvudsakliga syftena med 2003 års förmånsrättsreform var att underlätta för företag att genomföra företagsrekonstruktioner i stället för att försättas i konkurs, att bidra till att kreditgivning och kreditprövning ytterligare inriktas på olika projekts utsikter till lönsamhet, att insolvenshanteringen sker mer skyndsamt, att oprioriterade borgenärer får bättre utdelning i konkurser samt att stärka löneskyddet för de anställda vid konkurs.

Att företagshypoteket omvandlades till en allmän förmånsrätt i 55 % av värdet av all gäldenärens egendom, sedan borgenärer med bättre rätt fått betalt, var en av de viktiga delarna i reformen. Andra viktiga delar var bl.a. att statens förmånsrätt för skatter och avgifter slopades.

Enligt vår uppfattning är effekterna av reformen i allt väsentligt positiva. Företagens överlevnadsgrad har ökat och antalet konkurser samt arbetslöshet orsakad av konkurser har minskat. Det finns inte några säkra indikationer på att creditsituationen för små och medelstora företag försämrats till följd av reformen. Det har inte heller visat sig att det är större problem för företag att få kredit, även om det kan finnas regionala skillnader (se t.ex. Nuteks rapport 2006:05 Kapitalförsörjning i småföretag). Det finns inte något som tyder på att kreditgivningen kommer att minska i framtiden. Bankernas vinster har ökat enligt Finansinspektionens Finansmarknadsbarometer för fjärde kvartalet 2007, vilket innebär att de har god tillgång på kapital. Numera är det bankerna som ofta är initiativtagare till rekonstruktion. Genom att bankerna har fått incitament att rekonstruera företag räddas stora värden i det tysta.

Mot den redovisade bakgrunden anser vi att den nuvarande lagstiftningen gällt under en alltför kort tid för att det ska vara möjligt att dra några säkra slutsatser om effekterna. Många tunga remissinstanser, däribland Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Sveriges advokatsamfund, och Stiftelsen Ackordscentralen, är av samma uppfattning.

Regeringen föreslår alltså ett återinförande av företagshypoteket. Som vi ser det kommer lagändringarna att gynna bankerna på bekostnad av leverantörer, som ofta är småföretagare, och staten. Det finns en stor risk för att landet åter kommer att hamna i en situation där bankernas makt över företagen ökar. Vi ser också betydande risker med regeringens förslag, särskilt nu när Sverige är på väg in i en lågkonjunktur. Förslaget riskerar att öka antalet konkurser, vilket ofta leder till ökad arbetslöshet.

I sammanhanget vill vi också lyfta fram att ITPS ser problem med regeringens återställningsreform. Enligt ITPS kommer de föreslagna ändringarna inte att innebära en återgång till den situation som rådde före 2003 års reform. Vi kan också konstatera att regeringen inte föreslagit en fullständig återgång till det regelverk som gällde före år 2004. Det gäller t.ex. statens förmånsrätt för skatter och avgifter.

Sammanfattningsvis anser vi således att riksdagen med bifall till motion 2008/09:C1 bör avslå regeringens lagförslag samt motionerna 2007/08:N323 yrkande 7 och 2007/08:C234.

2. Lag om företagshypotek (mp)

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens lagförslag samt tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:N323 yrkande 7 och avslår proposition 2007/08:161 och motionerna 2007/08:C234 och 2008/09:C1.

Ställningstagande

Enligt min mening har 2003 års förmånsrättsreform kraftigt försämrat små och medelstora företags möjligheter att erhålla krediter. Detta har särskilt drabbat små industriföretag i glesbygd. Många företagare har fått sina krediter uppsagda på grund av att säkerheten inte längre varit tillräcklig.

Jag motsätter mig regeringens förslag som i huvudsak går ut på en återgång till de regler om företagshypotek som gällde före år 2004. Jag anser i stället att 2003 års förmånsrättsreform bör återställas genom att företagsinteckningens förmånsvärde återgår till 100 %. En sådan förändring kommer på ett bättre sätt att underlätta kapitalförsörjningen i små och medelstora företag. Det får ankomma på regeringen att skyndsamt utarbeta de lagförslag som krävs och återkomma till riksdagen.

Jag anser således att riksdagen med bifall till motion 2007/08:N323 yrkande 7 bör avslå regeringens lagförslag, motionerna 2008/09:C1 och 2007/08:C234 samt tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Särskilt yttrande

Lag om företagshypotek (v)

Egon Frid (v) anför:

I enlighet med vad som konstateras i reservation 1 har 2003 års förmånsrättsreform inte inneburit större problem för företag att få kredit, även om det kan finnas regionala skillnader. Sådana regionala skillnader kan enligt min mening inte åtgärdas genom en återgång av förmånsrättsreformen. Andra åtgärder måste vidtas för att underlätta kreditgivning och kapitalför-sörjning för dessa företag. Jag förutsätter att regeringen snarast möjligt tar erforderliga initiativ.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:161 Företagshypotek – en bättre säkerhet för lån till företag:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om företagshypotek,
2. lag om ändring i ärvdabalken,
3. lag om ändring i jordabalken,
4. lag om ändring i utsökningsbalken,
5. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
6. lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter,
7. lag om ändring i konkurslagen (1987:672),
8. lag om ändring i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning,
9. lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497),
10. lag om ändring i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.,
11. lag om ändring i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Följdmotionen

2008/09:C1 av Carina Moberg m.fl. (s, v):

Riksdagen avslår proposition 2007/08:161 Företagshypotek – en bättre säkerhet för lån till företag.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:C234 av Jan Ericson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn snarast bör göras av förmånsrättsreglerna.

2007/08:N323 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett återställande av förmånsrättsreglerna.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om företagshypotek

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Med företagshypotek avses en säkerhetsrätt enligt bestämmelserna i denna lag.

2 § En näringsidkare som vill upplåta företagshypotek i sin näringsverksamhet har rätt att få inskrivning av ett visst belopp i verksamheten (företagsinteckning). Bevis om inteckningen kallas företagsinteckningsbrev.

Det som sägs om näringsidkare i denna lag gäller även den som avser att utöva näringsverksamhet men som ännu inte har påbörjat verksamheten. Om en näringsidkare avlider, träder dödsboet i näringsidkarens ställe.

3 § Ett företagshypotek upplåts genom att näringsidkaren överlämnar företagsinteckningsbrevet som säkerhet för en fordran.

4 § Ett konkursbo kan inte beviljas företagsinteckning och kan inte heller upplåta företagshypotek.

2 kap. Företagshypotek

Egendom som omfattas av företagshypotek

1 § Ett företagshypotek omfattar näringsidkarens lösa egendom i den mån egendomen hör till den intecknade verksamheten.

Företagshypoteket omfattar inte

1. kassa- och bankmedel,
2. aktier och andra finansiella instrument, avsedda för allmän omsättning,
3. egendom som kan vara föremål för panträtt på grund av inteckning, eller
4. egendom som varken kan utmätas eller ingå i konkurs.

2 § Om en intecknad verksamhet överläts, omfattar företagshypoteket överlåtarens fordran på ersättning till den del denna avser egendom som omfattades av hypoteket vid överlåtelsen.

Förföljelserätt

3 § Om en intecknad verksamhet överläts och det i överlåtelsen ingår egendom som omfattas av företagshypoteket, gäller hypoteket i egendomen hos förvärvaren. Om förvärvaren överlåter egendomen eller upplåter särskild rätt i den eller om egendomen skadas eller tas i anspråk genom expropriation eller liknande förfarande, omfattar företagshypoteket förvärvarens fordran på ersättning. Företagshypoteket ger företräde till betalning framför ett hypotek i samma egendom som grundar sig på upplåtelse av förvärvaren.

Borgenären förlorar sin rätt enligt första stycket, om han eller hon inte inom sex månader från det att överlåtare eller förvärvaren har underrettat honom eller henne om överlåtelsen och senast inom arton månader från det att verksamheten frånträdde väcker talan mot förvärvaren om betalning ur egendomen och anmäler det till inskrivningsmyndigheten.

Det som sägs i denna paragraf om förvärvaren gäller också förvärvarens dödsbo.

4 § Bestämmelserna i 3 § ska tillämpas också när den intecknade verksamheten och egendom som omfattas av ett företagshypotek övergår till någon annan genom skifte av handelsbolags tillgångar eller genom bodelning av någon annan anledning än näringsidkarens död.

Borgenärens rätt till betalning på grund av företagshypotek

5 § En borgenär som har företagshypotek för sin fordran har rätt att vid utmätning eller i konkurs, med den företrädesrätt inteckningen medför enligt lag, få betalt för fordringen ur egendom som omfattas av hypoteket upp till företagsinteckningsbrevets belopp.

I den mån inteckningsbrevets belopp inte räcker till betalning, har borgenären rätt att få betalt ur egendomen genom ett tillägg. Tillägget får inte överstiga femton procent av inteckningsbrevets belopp samt ränta på detta belopp från den dag då egendomen utnättes eller konkursansökningen gjordes. Räntan beräknas för år enligt en räntefot som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635), ökad med fyra procentenheter.

En borgenärs rätt till betalning omfattar inte tillägget, om inteckningsbrevet utgör säkerhet för borgenären i andra hand.

6 § Överlämnas flera företagsinteckningsbrev som säkerhet för en fordran och har inteckningarna samma företrädesrätt eller gäller de omedelbart efter varandra, ska bestämmelserna i 5 § om inteckningsbrevets belopp avse inteckningsbrevens sammanlagda belopp.

7 § Borgenärens rätt till betalning ur egendomen gäller även om fordringen har preskriberats eller inte har anmälts av borgenären efter kallelse på okända borgenärer.

8 § En borgenär som har företagshypotek som säkerhet för sin fordran har rätt att söka betalning ur egendom som omfattas av företagshypoteket trots att fordringen inte är förfallen till betalning, om

1. den intecknade verksamheten eller en väsentlig del av den överläts, upphör eller övergår till någon annan genom skifte av handelsbolags tillgångar eller genom bodelning av någon annan anledning än näringsidkarens död, eller

2. egendomen till följd av vanvård, naturhändelse eller av någon annan därmed jämförlig orsak försämras eller minskas så att säkerhetens värde går ned väsentligt.

Vid utmätning av egendom som omfattas av företagshypotek har inteckningsborgenären rätt till betalning ur egendomen enligt 8 kap. utsökningsbalken även om fordringen inte är förfallen till betalning.

Företagshypotekets förhållande till kvarstad

9 § Företagshypotek omfattar inte kvarstadsbelagd egendom, om inteckningen söks samma dag som kvarstadsbeslutet meddelas eller senare. Hävs kvarstaden, gäller dock företagshypoteket även i den egendomen såvida den inte är utmätt eller tagen i anspråk genom betalningssäkring.

3 kap. Företagsinteckning

Inteckningens omfattning

1 § En företagsinteckning beviljas i all den näringsverksamhet som näringsidkaren vid varje tid utövar i Sverige.

Inteckningars företräde

2 § Bestämmelser om den förmånsrätt som följer med företagsinteckning finns i förmånsrättslagen (1970:979).

3 § En företagsinteckning ger företräde i förhållande till annan företagsinteckning i den tidsföljd i vilken inteckningarna söks. Inteckningar som söks på samma inskrivningsdag ger lika rätt, om inte annat följer av 4 kap. 13 §.

Inteckningars och inteckningsbrevs giltighet i vissa fall

4 § Om egendom som omfattas av företagshypotek har blivit utmätt och inteckningsborgenären har tillerkänts betalning ur egendomen, är företagsinteckningen utan verkan till ett belopp som motsvarar vad som har erhållits på företagsinteckningsbrevets belopp. Detsamma gäller om borgenären har tillerkänts betalning ur sådan egendom i konkurs.

5 § Om en företagsinteckning blir utan verkan, är även företagsinteckningsbrevet utan verkan. Ändras i annat fall en inteckning, får inteckningsbrevet verkan i enlighet med inteckningens ändrade innehåll.

Dödning av förkommet inteckningsbrev medför inte att inteckningen blir utan verkan.

4 kap. Inskrivningsförfarandet

Företagsinteckningsregister och inskrivningsmyndighet

1 § För inskrivning enligt denna lag ska det föras ett register med hjälp av automatiserad behandling, benämnt företagsinteckningsregistret. Detta ska ge offentlighet åt den information som ingår i registret.

Regeringen meddelar föreskrifter om registrets innehåll, närmare ändamål och behandling av uppgifter samt om personuppgiftsansvar enligt personuppgiftslagen (1998:204).

Regeringen får meddela föreskrifter om expeditionsavgifter för bevis om inskrivningsåtgärd.

2 § Ärenden om företagsinteckning eller annan införing i företagsinteckningsregistret på grund av bestämmelse i denna lag eller annan författning (inskrivningsärenden) handläggs av en för landet gemensam inskrivningsmyndighet. Regeringen bestämmer vilken myndighet som ska vara inskrivningsmyndighet.

Handläggningen av inskrivningsärenden

3 § Vid behandlingen hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte bestämmelserna i 10 § andra stycket, 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223). Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten ska ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden ska vara skriftliga.

4 § Inskrivningsärenden tas upp på en inskrivningsdag. Inskrivningsdag hålls till klockan tolv varje måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag som inte är helgdag. Med helgdag avses även midsommarafton, julafton och nyårsafton. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta att en inskrivningsdag ska ställas in, om det finns särskilda skäl till det.

En ansökan eller anmälan som har kommit in efter klockan tolv en viss dag anses gjord på nästföljande inskrivningsdag.

5 § Hos inskrivningsmyndigheten förs dagbok över inskrivningsärendena. Handlingarna i sådana ärenden förs samman i akter.

Har sökanden eller någon annan lämnat en uppgift eller förklaring av betydelse för ärendets prövning eller har en särskild utredning gjorts i ärendet, ska detta antecknas i akten. I akten tas även upp förelägganden och andra beslut som inte ska föras in i företagsinteckningsregistret.

6 § Om det är nödvändigt för utredningen, får ett inskrivningsärende skjutas upp till en viss senare inskrivningsdag.

Om ett ärende skjuts upp, får sökanden föreläggas att lägga fram den utredning eller de uppgifter som behövs. Ansökningen får förklaras förfallen, om sökanden inte följer föreläggandet. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om detta.

Ett inskrivningsärende får vidare skjutas upp till en viss senare inskrivningsdag, om ärendet med hänsyn till beskaffenhet eller omfattning inte lämpligen kan prövas omedelbart. Ett ärende som har skjutits upp av denna anledning ska tas upp till prövning senast på femte inskrivningsdagen efter den inskrivningsdag då ansökningen gjordes.

7 § Ett beslut ska föras in i företagsinteckningsregistret, om beslutet innebär att en ansökan i ett inskrivningsärende bifalls, avslås eller förklaras förfallen eller att ett ärende skjuts upp. Skälen för beslutet ska antecknas i akten eller i dagboken, om beslutet innebär att ansökningen inte bifalls.

Ett beslut som ska föras in i registret meddelas genom införandet och ska anses ha det innehåll som framgår av registret.

8 § Om ett beslut i ett inskrivningsärende har gått emot sökanden eller någon annan, ska denne genast underrättas om beslutet. I underrättelsen ska anges de skäl för beslutet som har antecknats i akten eller i dagboken och vad den som vill överklaga beslutet ska göra.

9 § Om ett inskrivningsärende enligt beslut av domstol ska tas upp till ny handläggning av inskrivningsmyndigheten, ska det ske genast efter det att beslutet har kommit myndigheten till handa.

Inteckningsansökan

10 § En ansökan om företagsinteckning ska innehålla uppgift om det belopp på vilket inteckningen ska lyda.

Inteckningens belopp ska anges i svenska kronor eller i sådan utländsk valuta för vilken det löpande finns tillgång till en tillförlitlig kurs för växling mellan den aktuella valutan och svenska kronor.

Sökanden ska lämna styrkt uppgift om namn eller firma och person- eller organisationsnummer. Om uppgifterna redan finns registrerade hos inskrivningsmyndigheten behöver sökanden inte styrka dessa.

11 § En ansökan om företagsinteckning ska avslås, om

1. bestämmelserna i 3 § andra stycket eller 10 § inte har följts, eller
2. sökanden är i konkurs eller försätts i konkurs den inskrivningsdag då inteckningen söks.

12 § Om det inte finns något som hindrar det, ska företagsinteckning beviljas och företagsinteckningsbrev utfärdas på grund av inteckningen.

Bestämmelser om utfärdande av nytt inteckningsbrev i stället för inteckningsbrev som har dödats finns i lagen (1927:85) om dödande av förkommen handling.

13 § En företagsinteckning som skulle medföra lika företrädesrätt som en annan inteckning ska vid inskrivningen förklaras gälla efter den andra inteckningen, om sökanden begär det. En inteckning som sätts efter en annan inteckning gäller också efter en inteckning med lika rätt som eller bättre rätt än den andra inteckningen, även om detta inte anges i beslutet.

Inteckningsåtgärder

14 § Ett företagsinteckningsbrev får på ansökan av den vars egendom intecknats och efter medgivande av inteckningsbrevets innehavare bytas ut mot två eller flera nya inteckningsbrev (utbyte). I fråga om de nya inteckningsbrevens inbördes företrädesrätt gäller 13 §.

15 § Företagsinteckningar som har inbördes lika rätt eller gäller omedelbart efter varandra får på ansökan av den vars egendom intecknats och efter medgivande av företagsinteckningsbrevets innehavare föras samman till en inteckning (sammanföring). Denna inteckning ska gälla med den förmånsrätt som tillkommer den av de sammanförda inteckningarna som har sämsta rätt. Sammanföring får ske endast om inteckningarna är bestämda i samma valuta.

En inteckning som avses i första stycket ska förklaras gälla för ett lägre belopp än det som de sammanförda inteckningarna sammanlagt uppgår till, om sökanden begär det och inteckningsbrevets innehavare medger det.

16 § En företagsinteckning får på ansökan av den vars egendom intecknats och efter medgivande av företagsinteckningsbrevets innehavare sättas ned efter en annan inteckning (nedsättning). En inteckning som sätts ned efter en annan inteckning gäller också efter en inteckning med lika rätt som eller bättre rätt än den andra inteckningen, även om detta inte anges i beslutet.

17 § På ansökan av den vars egendom intecknats och efter medgivande av företagsinteckningsbrevets innehavare får en företagsinteckning dödas (dödning).

Bestämmelser om dödning av inteckning när inteckningsbrevet har förkommit finns i lagen (1927:85) om dödande av förkommen handling.

18 § I fall då medgivande krävs enligt 14–17 §§ ska företagsinteckningsbrevet lämnas in till inskrivningsmyndigheten.

Anteckning och rättelse i företagsinteckningsregistret

19 § På ansökan av den som innehar ett företagsinteckningsbrev ska innehavet antecknas i företagsinteckningsregistret. Sökanden ska föreläggas att visa upp inteckningsbrevet, om det finns anledning att anta att sökanden inte innehar detta. Om någon annan redan är antecknad som innehavare, ska inskrivningsmyndigheten sedan det nya innehavet har antecknats ta bort den tidigare anteckningen och underrätta den vars innehav var antecknat.

En anteckning om innehav ska tas bort, om den vars innehav har antecknats anmäler att innehavet har upphört.

20 § I företagsinteckningsregistret ska det antecknas när

1. en borgenär enligt 2 kap. 3 § andra stycket har anmält att han eller hon väckt talan om betalning ur egendom som omfattas av företagshypotek, eller

2. det har anmälts till inskrivningsmyndigheten att betalning vid utmätning eller i konkurs har utfallit på ett företagsinteckningsbrevs belopp.

Det kan även i andra fall följa av lag eller annan författning att ett visst förhållande ska antecknas i registret.

En anteckning i registret ska tas bort, om den uppenbarligen inte längre har någon betydelse.

21 § En uppgift som har förts in i företagsinteckningsregistret ska rättas, om uppgiften innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av inskrivningsmyndighetens eller någon annans skrivfel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Det inbördes företrädet mellan inteckningar som berörs av en rättelse ska bestämmas efter vad som är skäligt, om rättelsen kan skada den vars egendom har intecknats eller någon innehavare av företagsinteckningsbrev.

Innan rättelse sker, ska inskrivningsmyndigheten ge den som berörs av åtgärden, om han eller hon är känd, tillfälle att yttra sig. Även den myndighet som avses i 5 kap. 3 § ska ges tillfälle att yttra sig. Något yttrande behöver dock inte inhämtas, om det är uppenbart obehövt.

En anteckning om ärendet ska göras i registret, om inte beslut meddelas samma dag som ärendet har tagits upp.

Denna paragraf gäller i stället för 28 § personuppgiftslagen (1998:204).

22 § Ett beslut i ett ärende om rättelse meddelas genom att beslutet förs in i registret. Skälen för beslutet antecknas i akten eller i dagboken. I stället för bevis eller handling som har utfärdats i enlighet med den uppgift som tidigare förts in ska en ny sådan handling utfärdas.

Den tidigare handlingen ska krävas in, göras obrukbar och behållas av inskrivningsmyndigheten. Den som innehar handlingen är skyldig att lämna in den för detta ändamål. I föreläggande att fullgöra en sådan skyldighet får vite sättas ut. Vitet döms ut av inskrivningsmyndigheten.

Överklagande

23 § Ett beslut av inskrivningsmyndigheten i ett inskrivningsärende får överklagas till tingsrätten av den som beslutet rör, om det har gått honom eller henne emot. Ett beslut som inte är slutligt får överklagas endast i de fall som avses i 37 § lagen (1996:242) om domstolsärenden. Behörig domstol är den tingsrätt inom vars domkrets inskrivningsmyndigheten är belägen.

Vid överklagande tillämpas lagen om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till hovrätten.

24 § Den som vill överklaga ett beslut av inskrivningsmyndigheten ska göra det skriftligen. Skrivelsen ska lämnas in till inskrivningsmyndigheten.

Om överklagandet avser ett slutligt beslut, ska skrivelsen ha kommit in till inskrivningsmyndigheten inom tre veckor från den dag då en under rättelse eller ett bevis om beslutet hölls tillgängligt för sökanden.

Skrivelsen får dock alltid lämnas in inom fyra veckor från den inskrivningsdag då beslutet meddelades.

I fråga om klagotid för överklagande av ett beslut som avses i 37 § lagen (1996:242) om domstolsärenden tillämpas bestämmelserna i 38 § första och andra styckena samma lag.

25 § Om det överklagade beslutet har antecknats i företagsinteckningsregistret, ska uppgift om överklagandet föras in i registret. När det finns ett lagakraftvunnet beslut med anledning av överklagandet, ska beslutets innehåll antecknas i registret.

26 § Ett beslut i ett ärende om rättelse får överklagas även av den myndighet som avses i 5 kap. 3 §.

5 kap. Rätt till ersättning i vissa fall

1 § Om någon lider skada till följd av ett tekniskt fel i företagsinteckningsregistret eller i någon anordning som hos inskrivningsmyndigheten eller annan statlig myndighet är ansluten till registret, har han eller hon rätt till ersättning av staten.

Ersättningen ska efter skälighet sättas ned eller helt falla bort, om den skadelidande har medverkat till förlusten genom eget vållande.

Om personuppgifter i företagsinteckningsregistret har behandlats i strid med denna lag eller andra föreskrifter om registret, är också 48 § personuppgiftslagen (1998:204) tillämplig.

2 § En rättsägare som avses i 4 kap. 21 § har rätt till ersättning av staten, om han eller hon lider skada till följd av ett beslut i ett ärende om rättelse. Ersättning betalas dock inte, om den skadelidande med hänsyn till felets beskaffenhet eller andra omständigheter borde ha insett att fel förekommit.

3 § Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som företräder staten i ärenden om ersättning enligt 1 eller 2 §.

4 § Om den som enligt 1 eller 2 § är berättigad till ersättning av staten har haft rätt att kräva beloppet som skadestånd av någon annan, träder staten in i rätten mot denne.

Ersättning enligt 1 eller 2 § på grund av domstols dom betalas ut sedan domen har vunnit laga kraft.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009, då lagen (2003:528) om företagsinteckning ska upphöra att gälla.

2. I fråga om en företagsinteckning som beviljats före ikraftträdandet gäller lagen (2003:528) om företagsinteckning fram till den 1 januari 2010. Under år 2009 gäller den upphävda lagen också i övrigt i frågor som berör den vars egendom omfattas av en företagsinteckning enligt den lagen.

3. Om lagen (2003:528) om företagsinteckning gäller för en företagsinteckning när en ansökan om konkurs, företagsrekonstruktion eller utmätning inkommer till domstolen eller Kronofogdemyndigheten, tillämpas lagen under hela förfarandet.

4. Om en borgenär har väckt talan enligt punkten 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2008:000) om ändring i förmånsrättslagen (1970:979) gäller, i stället för vad som sägs i punkten 2 ovan, lagen (2003:528) om företagsinteckning till dess att tre månader förflutit från det att domstolen skilt sig från målet genom dom eller beslut som vunnit laga kraft.

5. När lagen (2003:528) om företagsinteckning inte längre gäller för en företagsinteckning, ska företagsinteckningen anses som en företagsinteckning enligt denna lag. En upplåten företagsinteckning ska anses vara ett företagshypotek.

6. En inteckning som är begränsad enligt 3 kap. 1 § andra stycket lagen (1984:649) om företagshypotek, en regional inteckning enligt 13 § lagen (1984:650) om införande av lagen om företagshypotek och en inteckning i näringsverksamhet som flera utövar gemensamt behåller sitt tillämpningsområde.

2 Förslag till lag om ändring i ärvdabalken

Härigenom föreskrivs att 21 kap. 3 § ärvdabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 kap.

3 §²

Finns det flera delägare i dödsboet eller är allmänna arvsfonden ensam delägare, får en skuld som inte förfaller till betalning inom sex månader sägas upp hos borgenären till betalning sex månader efter uppsägningen. Om borgenären till säkerhet för sin fordran har panträtt på grund av inteckning och *han* inom tre månader efter uppsägningen meddelar att han vill hålla sig endast till säkerheten, *är han dock inte skyldig att ta emot betalning före förfallodagen.*

Finns det flera delägare i dödsboet eller är allmänna arvsfonden ensam delägare, får en skuld som inte förfaller till betalning inom sex månader sägas upp hos borgenären till betalning sex månader efter uppsägningen. Om borgenären till säkerhet för sin fordran har *företagshypotek eller* panträtt på grund av inteckning och inom tre månader efter uppsägningen meddelar att han *eller hon* vill hålla sig endast till säkerheten, *behöver betalning dock inte tas emot före förfallodagen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Balken omtryckt 1981:359.

² Senaste lydelse 2003:529.

3 Förslag till lag om ändring i jordabalken

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 4 § och 24 kap. 2 § jordabalken¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2008:153

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §

Föremål som nyttjanderättshavare eller annan än fastighetsägaren tillfört fastigheten hör inte till denna, om inte föremålet och fastigheten kommit i samme ägares hand. Detsamma gäller i fråga om föremål som enligt 3 § kan höras till fastigheten och tillförts denna av fastighetsägaren utan att han eller hon ägde föremålet. Har fastighetsägaren tillfört fastigheten föremål som enligt 3 § kan höras till fastigheten och som han eller hon förvärvat under villkor att överlåtaren har rätt att återta föremålet om förvärvaren åsidosätter vad som åligger honom eller henne enligt överlåtelseavtalet, hör föremålet inte till fastigheten så länge villkoret gäller.

Omfattas föremål, som tillförts fastigheten av annan än fastighetsägaren, av företagsinteckning och har föremålet och fastigheten kommit i samme ägares hand genom att föremålets ägare förvärvat fastigheten, hör föremålet ändå inte till fastigheten, om inte sex månader förflutit från det han eller hon sökt lagfart på sitt fång. Har inteckningsborgenären före utgången av angivna tid väckt talan om betalning och anmält detta till den inskrivningsmyndighet som avses i 19 kap. 3 §, hör föremålet inte till fastigheten, om inte två månader förflutit från det talan avgjorts genom dom eller beslut som vunnit laga kraft.

Ett föremål som omfattas av företagshypotek och som tillförts fastigheten av annan än fastighetsägaren hör till fastigheten, sedan föremålet och fastigheten kommit i samma ägares hand

- 1. om föremålet upphört att omfattas av företagshypoteket, eller*
- 2. i det fall näringsidkaren förvärvat fastigheten, om sex månader har förflutit från det att han eller hon sökte lagfart på sitt fång.*

Har inteckningsborgenären före utgången av den tid som anges i andra stycket 2 väckt talan om betalning och anmält detta till den inskrivningsmyndighet som avses i 19 kap. 3 §, hör föremålet inte till fastigheten, om inte två månader förflutit från det att talan avgjordes genom dom eller beslut som vunnit laga kraft.

¹ Balken omtryckt 1971:1209.

I lagen (1992:1461) om verkan av vissa förbehåll vid överlåtelse av fastighet som tillhör staten, m.m. finns särskilda bestämmelser om att föremål som tillhör staten upphör att höra till fastigheten.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***24 kap.****2 §²**

En inskrivning av förklaring som avses i 2 kap. 3 § *skall avföras* på ansökan av fastighetsägaren.

För en ansökan enligt första stycket gäller 1 § andra och tredje styckena. I stället för vad som föreskrivs i 1 § andra stycket 2 gäller dock att ansökan *skall* avslås, om inte varje borgenär som har *företagsinteckning* i fastighetsägarens *egendom* har medgett ansökan genom att ge in företagsinteckningsbrevet till inskrivningsmyndigheten.

En inskrivning av förklaring som avses i 2 kap. 3 § *ska tas bort* på ansökan av fastighetsägaren.

För en ansökan enligt första stycket gäller 1 § andra och tredje styckena. I stället för vad som föreskrivs i 1 § andra stycket 2 gäller dock att ansökan *ska* avslås, om inte varje borgenär som har *företagshypotek* i fastighetsägarens *näringsverksamhet* har medgett ansökan genom att ge in företagsinteckningsbrevet till inskrivningsmyndigheten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

2. I fråga om en företagsinteckning enligt den upphävda lagen (2003:528) om företagsinteckning tillämpas äldre bestämmelser.

² Senaste lydelse 2004:449.

4 Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om utsökningsbalken
dels att 2 kap. 25 och 26 §§ samt 6 kap. 5 § ska ha följande lydelse,
dels att det i balken ska införas en ny paragraf, 8 kap. 13 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap

25 §¹

Säkerhet som *skall* ställas enligt denna balk *skall* bestå av pant, borgen eller *företagsinteckning*. Borgen *skall* ställas såsom för egen skuld och, om den ingås av två eller flera personer gemensamt, vara solidarisk. Är säkerheten *ej* godkänd av den till vars förmån säkerheten *skall* gälla, *skall* den prövas av Kronofogdemyndigheten.

Om bank eller annan jämförbar penninginrättning *skall* ställa säkerhet, får *godtagas* utfästelse av penninginrättningen att infria den förpliktelse som säkerheten *skall* avse.

Säkerheten *skall tagas* i förvar av Kronofogdemyndigheten.

Säkerhet som *ska* ställas enligt denna balk *ska* bestå av pant, borgen eller *företagshypotek*. Borgen *ska* ställas såsom för egen skuld och, om den ingås av två eller flera personer gemensamt, vara solidarisk. Är säkerheten *inte* godkänd av den till vars förmån säkerheten *ska* gälla, *ska* den prövas av Kronofogdemyndigheten.

Om bank eller annan jämförbar penninginrättning *ska* ställa säkerhet, får *godtas* utfästelse av penninginrättningen att infria den förpliktelse som säkerheten *ska* avse.

Säkerheten *ska tas* i förvar av Kronofogdemyndigheten.

26 §²

När säkerhet *skall* tas i anspråk av Kronofogdemyndigheten enligt 3 kap. 22 § andra stycket, eller 13 kap. 3 eller 20 §, får pant tillgodogöras i den ordning som gäller för utmätt egendom. Borgen får genast utsökas. Om säkerheten utgörs av *företagsinteckning*, får utmätning genast ske i den egendom som omfattas av *företagsinteckningen*. Detta gäller även när *företagsinteckningen* gäller i annan näringsverksamhet än gäldenärens

När säkerhet *ska* tas i anspråk av Kronofogdemyndigheten enligt 3 kap. 22 § andra stycket, eller 13 kap. 3 eller 20 §, får pant tillgodogöras i den ordning som gäller för utmätt egendom. Borgen får genast utsökas. Om säkerheten utgörs av *företagshypotek*, får utmätning genast ske i den egendom som omfattas av *företagshypoteket*. Detta gäller även när *företagshypoteket* gäller i annan näringsverksamhet än gäldenärens

¹ Senaste lydelse 2006:672.

² Senaste lydelse 2006:672.

6 kap.**5 §³**

Pantbrev eller annan inteckningshandling, som gäller i utmätt skepp eller luftfartyg eller i utmäta reservdelar till luftfartyg eller i utmätt egendom som är intecknad enligt lagen (2003:528) om *företagsinteckning* och *ej* är belånad, får *tagas* i förvar. Sedan handlingen har tagits i förvar, får den *ej* pantförskrivas utan *kronofogdemyndighetens* tillstånd.

Pantbrev eller annan inteckningshandling, som gäller i utmätt skepp eller luftfartyg eller i utmäta reservdelar till luftfartyg eller i utmätt egendom som är intecknad enligt lagen (2008:000) om *företagshypotek* och *inte* är belånad, får *tas* i förvar. Sedan handlingen har tagits i förvar, får den *inte* pantförskrivas utan *Kronofogdemyndighetens* tillstånd.

8 kap.**13 §⁴**

En borgenär, vars fordran är förenad med företagshypotek i utmätt egendom, har rätt att få betalning ur egendomen, om borgenären anmäler sin fordran hos Kronofogdemyndigheten innan egendomen säljs. Om försäljning sker under hand eller utmätt fordran drivs in eller försäljning i annat fall inte behövs, görs anmälan senast när fördelning ska äga rum.

Sökanden har dock företräde i den mån betalning till en borgenär som avses i första stycket är obehövlig för att trygga borgenären och dem som har sämre förmånsrätt i egendomen på grund av företagshypotek. Vid prövningen ska hänsyn tas även till säkerhet som borgenären på annan grund har i egendom som tillhör gäldenären.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

³ Senaste lydelse 2003:531.

⁴ Tidigare 8 kap. 13 § upphävd genom 2003:531.

5 Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Häri genom föreskrivs i fråga om förmånsrättslagen (1970:979)¹
dels att 11 § ska upphöra att gälla,
dels att 9, 12 a, 14, 15 och 18 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 5 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

Förmånsrätt i lös egendom som hör till näringsverksamhet följer med företagshypotek.

9 §³

Särskilda förmånsrätter gäller inbördes efter paragrafernas följd och efter den i 3 a–7 §§ angivna numreringen.

Förmånsrätt enligt 4 § 3 har dock företräde framför förmånsrätt enligt 4 § 2 på grund av annan retentionsrätt än som avses i 3 kap. 39 § sjölagen (1994:1009).

Förmånsrätt på grund av utmätning har företräde framför förmånsrätt på grund av inteckning, vilken har sökts samma inskrivningsdag som ett ärende angående anteckning om utmätningen har tagits upp eller senare.

Förmånsrätt på grund av utmätning har företräde framför förmånsrätt på grund av

1. företagsinteckning, som har sökts samma dag som beslutet om utmätning meddelades eller senare, och

2. annan inteckning, som har sökts samma inskrivningsdag som ett ärende angående anteckning om utmätningen har tagits upp eller senare.

Utmätning ger företräde framför senare utmätning av samma egendom, om inte annat följer av 4 kap. 30 § andra stycket eller 7 kap. 13 § utsökningsbalken. Utmätning för flera fordringar på en gång ger lika rätt om inte något annat följer av 7 kap. 14 eller 16 § utsökningsbalken. Om det inbördes företrädet i övrigt mellan fordringar med samma slag av förmånsrätt finns för vissa fall särskilda bestämmelser.

12 a §⁴

Förmånsrätt för lön eller annan ersättning på grund av anställningen gäller för varje arbetstagare med ett belopp som motsvarar

Förmånsrätt för lön eller annan ersättning på grund av anställningen gäller för varje arbetstagare med ett belopp som motsvarar

¹ Senaste lydelse av 11 § 2003:535.

² Tidigare 5 § upphävd genom 2003:535.

³ Senaste lydelse 2004:572.

⁴ Senaste lydelse 2003:535

högst tio gånger det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

högst tio gånger det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, *med avdrag för det som betalats ut enligt 7 § lönegarantilagen (1992:497).*

14 §⁵

Fordringar som har allmän förmånsrätt enligt samma paragraf har inbördes lika rätt. *Av lagen (2003:528) om företagsinteckning följer att företagsinteckningar kan ha olika företrädesrätt.*

Fordringar som har allmän förmånsrätt enligt samma paragraf har inbördes lika rätt.

15 §⁶

Särskild förmånsrätt har företräde framför allmän förmånsrätt. En fordran med allmän förmånsrätt enligt 10 eller 10 a § tas dock, om det behövs, ut före fordringar med särskild förmånsrätt enligt 8 § i annan lös egendom än tomträtt. Vad som tas ut på detta sätt *skall*, när det finns särskilda förmånsrätter i olika egendomsgrupper, fördelas på grupperna i förhållande till den köpeskilling som har erhållits för varje grupp.

Särskild förmånsrätt har företräde framför allmän förmånsrätt. En fordran med allmän förmånsrätt enligt 10 eller 10 a § tas dock, om det behövs, ut före fordringar med särskild förmånsrätt enligt 5 eller 8 § i annan lös egendom än tomt-rätt. Vad som tas ut på detta sätt *ska*, när det finns särskilda förmånsrätter i olika egendomsgrupper, fördelas på grupperna i förhållande till den köpeskilling som har erhållits för varje grupp.

18 §⁷

Fordringar som inte är förenade med förmånsrätt har inbördes lika rätt. En borgenär kan dock enligt fordringsavtalet ha rätt till betalning först efter övriga borgenärer.

Har en fordran särskild förmånsrätt i viss egendom men räcker egendomen inte för att betala fordringen, behandlas återstoden av denna som en fordran utan förmånsrätt. *Detsamma gäller en fordran med förmånsrätt på grund av företagsinteckning till den del fordringen inte har betalats på grund av förmånsrätten.*

Har en fordran särskild förmånsrätt i viss egendom men räcker egendomen inte för att betala fordringen, behandlas återstoden av denna som en fordran utan *sådan* förmånsrätt.

⁵ Senaste lydelse 2003:535.

⁶ Senaste lydelse 2003:535.

⁷ Senaste lydelse 2003:535.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.
 2. I fråga om en företagsinteckning enligt den upphävda lagen (2003:528) om företagsinteckning tillämpas äldre bestämmelser.
 3. Skulle de nya bestämmelserna, om de hade tillämpats den 1 januari 2009, ha medfört att en företagsinteckning tillsammans med övriga säkerheter inte längre hade utgjort betryggande säkerhet, får borgenären kräva att gäldenären ställer kompletterande säkerhet. Om gäldenären inte inom en månad efter anmodan ställer kompletterande säkerhet som borgenären skäligen kan nöja sig med, får borgenären före den 1 januari 2010 säga upp den fordran för vilken företagsinteckningen upplåtits till betalning inom sex månader, trots att det har avtalats att längre uppsägningstid ska löpa eller att uppsägning inte får ske. Om borgenären före den 1 januari 2010 har väckt talan om betalning av en sådan fordran och anmält detta till inskrivningsmyndigheten för företagsinteckning, tillämpas äldre bestämmelser i fråga om förmånsrätt som följer med företagsinteckningen i en konkurs eller en utmätning som har beslutats på grund av en ansökan som inkommit till domstolen eller Kronofogdemyndigheten innan tre månader förflutit från det att domstolen skilt sig från målet genom dom eller beslut som har vunnit laga kraft.
 4. I en konkurs som har beslutats på grund av en ansökan som inkommit till domstolen före ikraftträdandet tillämpas 12 a § i paragrafens äldre lydelse.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

Härigenom föreskrivs att 38 a och 39 a §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 a §¹

Beslut enligt denna lag av inskrivningsmyndigheten enligt 2 kap. 2 § lagen (2003:528) om *företagsinteckning* får överklagas av den skattskyldige och av den myndighet som har förordnats till granskningsmyndighet enligt 41 § till den tingsrätt inom vars domkrets inskrivningsmyndigheten är belägen. Skrivelsen *skall* ges in till inskrivningsmyndigheten. Vid överklagande tillämpas den klagotid som anges i 2 kap. 24 § lagen om *företagsinteckning*. Vid handläggningen i övrigt av ett överklagande tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till hovrätten.

Beslut om föreläggande enligt 28 § får inte överklagas.

Beslut enligt denna lag av inskrivningsmyndigheten enligt 4 kap. 2 § lagen (2008:000) om *företagshypotek* får överklagas av den skattskyldige och av den myndighet som har förordnats till granskningsmyndighet enligt 41 § till den tingsrätt inom vars domkrets inskrivningsmyndigheten är belägen. Skrivelsen *ska* ges in till inskrivningsmyndigheten. Vid överklagande tillämpas den klagotid som anges i 4 kap. 24 § lagen om *företagshypotek*. Vid handläggningen i övrigt av ett överklagande tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden.

39 a §²

Ett beslut av inskrivningsmyndigheten enligt 2 kap. 2 § lagen (2003:528) om *företagsinteckning* som innefattar prövning av en fråga om fastställande av skatt, efterbeskattning eller återvinning får överklagas inom tre år från dagen för beslutet. Har en part överklagat beslutet och vill även motparten överklaga, *skall* dennes skrivelse ha kommit in till den tingsrätt som avses i 38 a § inom två månader från det att tingsrätten har delgett motparten ett föreläggande enligt 15 § lagen (1996:242) om domstolsärenden att svara på överklagandet.

Ett beslut av inskrivningsmyndigheten enligt 4 kap. 2 § lagen (2008:000) om *företagshypotek* som innefattar prövning av en fråga om fastställande av skatt, efterbeskattning eller återvinning får överklagas inom tre år från dagen för beslutet. Har en part överklagat beslutet och vill även motparten överklaga, *ska* dennes skrivelse ha kommit in till den tingsrätt som avses i 38 a § inom två månader från det att tingsrätten har delgett motparten ett föreläggande enligt 15 § lagen (1996:242) om domstolsärenden att svara på överklagandet.

¹ Senaste lydelse 2003:537.

² Senaste lydelse 2005:153.

Tingsrätten *skall* pröva frågan om motpartens överklagande har skett inom rätt tid.

Vid överklagande av ett beslut som avses i första stycket *skall* tingsrätten, om ärendet tas upp till prövning, alltid höra motparten.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till hovrätten.

Tingsrätten *ska* pröva frågan om motpartens överklagande har skett inom rätt tid.

Vid överklagande av ett beslut som avses i första stycket *ska* tingsrätten, om ärendet tas upp till prövning, alltid höra motparten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

7 Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 11 och 21 §§ samt 14 kap. 18 § konkurslagen (1987:672) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

11 §¹

Vid omröstning i ackordsfrågan får rösträtt utövas endast för bevakade fordringar. En borgenär som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt deltar dock inte i omröstningen. En borgenär, som har rätt till betalning först efter övriga borgenärer, deltar inte heller i omröstningen, såvida inte de övriga borgenärerna medger det.

Om en borgenär helt eller delvis avstår från kvittningsrätt eller förmånsrätt, deltar han i motsvarande mån. Kan en borgenärs fordran endast till viss del täckas genom kvittning eller understiger värdet av den egendom i vilken borgenären har särskild förmånsrätt *eller förmånsrätt på grund av företagsinteckning hans* fordran, deltar han med återstående del av fordringen.

En svarande som med anledning av en återvinningstalan har fått eller kan få en fordran mot gäldenären, får utan bevakning delta med fordringen i omröstningen.

Innebär ackordsförslaget att borgenärer som inte har förmånsrätt *skall* få full betalning intill visst belopp, får rösträtt inte utövas för de fordringar som därigenom får full betalning.

Med borgenärer som har förmånsrätt likställs en borgenär som till säkerhet för sin fordran har gjort förbehåll om återtaganderätt.

Om en borgenär helt eller delvis avstår från kvittningsrätt eller förmånsrätt, deltar han *eller hon* i motsvarande mån. Kan en borgenärs fordran endast till viss del täckas genom kvittning, eller understiger värdet av den egendom i vilken borgenären har särskild förmånsrätt *borgenärens* fordran, deltar han *eller hon* med återstående del av fordringen.

Innebär ackordsförslaget att borgenärer som inte har förmånsrätt *ska* få full betalning intill visst belopp, får rösträtt inte utövas för de fordringar som därigenom får full betalning.

21 §²

Ett fastställt ackord är bindande för alla borgenärer, kända och okända, som har haft rätt att efter bevakning rösta om ackordsförslaget.

En borgenär, som har rätt till betalning först efter övriga borgenärer, förlorar sin rätt till betalning av gäldenären, om inte alla borgenärer som enligt 11 § hade rätt att rösta om ackordsförslaget tillgodoses fullt ut genom ackordet.

¹ Senaste lydelse 2003:538.

² Senaste lydelse 2003:538.

Den som har förmånsrätt i viss egendom *eller förmånsrätt på grund av företagsinteckning* är bunden av ackordet i fråga om belopp som inte kan tas ut ur *egendom som omfattas av förmånsrätten*.

En borgenär har, utan hinder av ackordet, den rätt till kvittning som *han kan ha enligt* 5 kap. 15 och 16 §§.

Den som har förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet i fråga om belopp som inte kan tas ut ur *egendomen*.

En borgenär har, utan hinder av ackordet, den rätt till kvittning som *följer av* 5 kap. 15 och 16 §§.

14 kap.

18 §³

Av arvodet till förvaltaren eller sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 § *skall*, om det i boet finns egendom i vilken särskild förmånsrätt *äger rum* och i den mån det inverkar på de borgenärs rätts som inte har sådan förmånsrätt i egendomen eller på statens ansvar för konkurskostnaderna, den del som avser egendomen i fråga fastställas att betalas ur egendomens avkastning och köpeskilling.

Då särskild förmånsrätt *äger rum* i boet tillhörig egendom, får inte till skada för någon med samma eller bättre förmånsrätt, av egendomens avkastning och köpeskilling betalas någon annan konkurskostnad än som har sagts i första stycket.

Av arvodet till förvaltaren eller sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 § *ska*, om det i boet finns egendom i vilken särskild förmånsrätt *gäller* och i den mån det inverkar på de borgenärs rätts som inte har sådan förmånsrätt i egendomen eller på statens ansvar för konkurskostnaderna, den del som avser egendomen i fråga fastställas att betalas ur egendomens avkastning och köpeskilling.

Då särskild förmånsrätt *gäller* i boet tillhörig egendom, får inte till skada för någon med samma eller bättre förmånsrätt, av egendomens avkastning och köpeskilling betalas någon annan konkurskostnad än som har sagts i första stycket. *Särskild förmånsrätt enligt 5 § förmånsrättslagen (1970:979), hindrar dock inte att egendomen används till betalning också av övriga konkurskostnader, i den mån det inte finns annan egendom i boet som kan användas till betalning.*

Med arvode som sägs i första stycket jämställs vid tillämpningen av denna paragraf konkursboets kostnader för vård och försäljning av egendomen i fråga.

³ Senaste lydelse 2003:538.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.
 2. I fråga om en företagsinteckning enligt den upphävda lagen (2003:528) om företagsinteckning tillämpas äldre bestämmelser.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning

Härigenom föreskrivs att 2 och 42 §§ lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

En ansökan om betalningsföreläggande får avse åläggande för svaranden att betala en penningfordran som är förfallen till betalning, om förlikning är tillåten i saken.

Den som har en fordran som avses i första stycket, för vilken panträtt i fast egendom, skepp eller skeppsbygge har upplåtits skriftligen, kan i en ansökan om betalningsföreläggande begära att betalningen *skall* fastställas att utgå ur den egendom i vilken panträtten gäller. Så kan också den göra, som för fordringen har in-teckning i luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg.

Den som har en fordran som avses i första stycket, för vilken panträtt i fast egendom, skepp eller skeppsbygge *eller företagshypotek* har upplåtits skriftligen, kan i en ansökan om betalningsföreläggande begära att betalningen *ska* fastställas att utgå ur den egendom i vilken panträtten *eller företagshypoteket* gäller. Så kan också den göra, som för fordringen har in-teckning i luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg.

42 §²

Har i mål om betalningsföreläggande eller vanlig handräckning svaranden inte i rätt tid bestritt ansökningen, *skall kronofogdemyndigheten* snarast meddela utslag i enlighet med ansökningen. Om svaranden har bestritt endast en del av ansökningen, *skall* utslag meddelas i enlighet med den obestridda delen av ansökningen.

I fall som avses i 2 § andra stycket *skall* i utslaget fastställas att fordringen *skall* utgå med förmånsrätt i den pantsatta egendomen i den omfattning som gäller enligt lag.

Har i mål om betalningsföreläggande eller vanlig handräckning svaranden inte i rätt tid bestritt ansökningen, *ska Kronofogdemyndigheten* snarast meddela utslag i enlighet med ansökningen. Om svaranden har bestritt endast en del av ansökningen, *ska* utslag meddelas i enlighet med den obestridda delen av ansökningen.

I fall som avses i 2 § andra stycket *ska* i utslaget fastställas att fordringen *ska* utgå med förmånsrätt i den pantsatta *eller in-tecknade* egendomen i den omfattning som gäller enligt lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2003:542.

² Senaste lydelse 2003:542.

9 Förslag till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497)

Härigenom föreskrivs att 28 § lönegarantilagen (1992:497) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I fråga om utbetalat garantibelopp inträder staten i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären eller gäldenären vid företagsrekonstruktion.

Föreslagen lydelse

28 §¹

I fråga om utbetalat garantibelopp inträder staten i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären eller gäldenären vid företagsrekonstruktion. *Staten inträder dock inte i arbetstagarens rätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979).*

Utdelning i konkurs för arbetstagarens fordran som ersatts av garantin tillfaller staten upp till detta belopp.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

2. I en konkurs eller företagsrekonstruktion som har beslutats på grund av en ansökan som har inkommit till domstolen före ikraftträdandet tillämpas äldre bestämmelser.

¹ Senaste lydelse 2005:273.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Härigenom föreskrivs att 11 och 13 §§ lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Säkerhet får bestå av pant, borgen eller *företagsinteckning*.

Borgen *skall* ställas såsom för egen skuld. Om borgen ställs av två eller flera personer gemensamt *skall* den vara solidarisk.

Säkerhet får bestå av pant, borgen eller *företagshypotek*.

Borgen *ska* ställas såsom för egen skuld. Om borgen ställs av två eller flera personer gemensamt *ska* den vara solidarisk.

13 §²

Sedan Kronofogdemyndigheten beslutat att ta säkerhet i anspråk gäller, om säkerheten utgörs av

1. pant: att den får tillgodogöras i den ordning som gäller för utmätt egendom,

2. borgen: att den genast får utsökas och att bestämmelserna om indrivning i denna lag då gäller samt att utmätning av lön med företrädesrätt enligt 2 § får äga rum om det är medgivet för den fordran som säkerheten avser,

3. *företagsinteckning*: att utmätning genast får ske i den egendom som omfattas av *företagsinteckningen*, även när denna gäller i annan näringsverksamhet än gäldenärens.

3. *företagshypotek*: att utmätning genast får ske i den egendom som omfattas av *företagshypoteket*, även när denna gäller i annan näringsverksamhet än gäldenärens.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

2. I fråga om en företagsinteckning enligt den upphävda lagen (2003:528) om företagsinteckning tillämpas äldre bestämmelser.

¹ Senaste lydelse 2003:545.

² Senaste lydelse 2006:715.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 3, 8, 14 och 16 §§ lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

3 §¹

I ackordsförhandling deltar endast borgenärer vilkas fordringar uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion. En borgenär som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt deltar inte i förhandlingen. En borgenär som vid konkurs skulle ha rätt till betalning först efter övriga borgenärer deltar inte heller i förhandlingen om inte övriga borgenärer som deltar i förhandlingen medger det

Om en borgenär helt eller delvis avstår från kvittningsrätt eller förmånsrätt, deltar han i förhandlingen i motsvarande mån. Kan en borgenärs fordran endast till viss del täckas genom kvittning eller understiger värdet av den egendom i vilken en borgenär har särskild förmånsrätt *eller förmånsrätt på grund av företagsinteckning hans* fordran, deltar *han* med återstående del av fordringen.

Innehåller ackordsförslaget en bestämmelse att borgenärer som inte har förmånsrätt *skall* få full betalning intill ett visst belopp, *skall* deras fordringar i ackordsförfarandet anses som förmånsberättigade i motsvarande mån.

En borgenär får delta i förhandlingen, även om *hans fordran* inte är förfallen till betalning eller den är beroende av särskilt villkor.

Med borgenärer som har förmånsrätt likställs en borgenär som till säkerhet för sin fordran har gjort förbehåll om återtaganderätt.

Om en borgenär helt eller delvis avstår från kvittningsrätt eller förmånsrätt, deltar han *eller hon* i förhandlingen i motsvarande mån. Kan en borgenärs fordran endast till viss del täckas genom kvittning eller understiger värdet av den egendom i vilken en borgenär har särskild förmånsrätt *borgenärens* fordran, deltar *han eller hon* med återstående del av fordringen.

Innehåller ackordsförslaget en bestämmelse *om* att borgenärer som inte har förmånsrätt *ska* få full betalning intill ett visst belopp, *ska* deras fordringar i ackordsförfarandet anses som förmånsberättigade i motsvarande mån.

En borgenär får delta i förhandlingen, även om *fordringen* inte är förfallen till betalning eller den är beroende av särskilt villkor.

¹ Senaste lydelse 2003:549.

8 §²

Ett fastställt ackord är bindande för alla borgenärer, såväl kända som okända, som enligt 3 § hade rätt att delta i ackordsförhandlingen.

En borgenär som vid konkurs skulle ha rätt till betalning först efter övriga borgenärer förlorar sin rätt till betalning av gäldenären, om inte alla borgenärer som enligt 3 § hade rätt att delta i ackordsförhandlingen tillgodoses fullt ut genom ackordet.

En borgenär med förmånsrätt i viss egendom *eller förmånsrätt på grund av företagsinteckning* är bunden av ackordet i fråga om belopp som inte kan tas ut ur *egendom som omfattas av förmånsrätten*.

En borgenär med förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet i fråga om belopp som inte kan tas ut ur *egendomen*.

14 §³

I den bouppteckning som avses i 10 § andra stycket *skall* tillgångarna tas upp till noggrant uppskattade värden. Om möjligt *skall* även lämnas specificerad uppgift om de värden som i bokföringshandlingarna har åsatts tillgångarna eller, när sådan värdering inte har gjorts, om anskaffningskostnaden. Bouppteckningen *skall* vidare innehålla uppgift om varje borgenärs namn och postadress.

Ränta på en borgenärs fordran *skall* inte beräknas längre än till dagen för ansökan om företagsrekonstruktion. *Fordran* i utländskt myntslag *skall* beräknas efter den kurs som gällde nämnda dag.

Har en borgenär förmånsrätt, *skall* det anges jämte grunden till det.

Förekommer anmärkning mot fordran eller bedöms värdet av egendom, *vari* en borgenär har särskild förmånsrätt *eller förmånsrätt på grund av företagsinteckning*, understiga hans fordran, *skall* det anges.

I den bouppteckning som avses i 10 § andra stycket *ska* tillgångarna tas upp till noggrant uppskattade värden. Om möjligt *ska* det även lämnas specificerad uppgift om de värden som i bokföringshandlingarna har åsatts tillgångarna eller, när sådan värdering inte har gjorts, om anskaffningskostnaden. Bouppteckningen *ska* vidare innehålla uppgift om varje borgenärs namn och postadress.

Ränta på en borgenärs fordran *ska* inte beräknas längre än till dagen för ansökan om företagsrekonstruktion. *En fordran* i utländskt myntslag *ska* beräknas efter den kurs som gällde nämnda dag.

Har en borgenär förmånsrätt, *ska* det anges jämte grunden till det.

Om någon anmärker mot en fordran eller bedöms värdet av den egendom, *i vilken* en borgenär har särskild förmånsrätt, understiga hans *eller hennes* fordran, *ska* det anges.

² Senaste lydelse 2003:549.

³ Senaste lydelse 2003:549.

16 §⁴

Om gäldenären eller en borgenär vill *framställa anmärkning* mot en fordran som skulle omfattas av ackordet, *skall* han göra det skriftligen hos rekonstruktören i så god tid som möjligt och i vart fall före omröstningen vid borgenärssammanträdet under ackordsförhandlingen.

Finner rekonstruktören anledning till anmärkning mot en fordran som skulle omfattas av ackordet eller framställer gäldenären eller en borgenär sådan anmärkning hos rekonstruktören, *skall* denne skyndsamt underrätta den borgenär vars fordran avses med anmärkningen. Detsamma gäller när *en borgenär har särskild förmånsrätt eller förmånsrätt på grund av företagsinteckning och* värdet av den egendom i vilken borgenären har sådan säkerhet bedöms understiga fordringen.

Om gäldenären eller en borgenär vill *anmärka* mot en fordran som skulle omfattas av ackordet, *ska* han *eller hon* göra det skriftligen hos rekonstruktören i så god tid som möjligt och i vart fall före omröstningen vid borgenärssammanträdet under ackordsförhandlingen.

Finner rekonstruktören anledning till anmärkning mot en fordran som skulle omfattas av ackordet eller framställer gäldenären eller en borgenär sådan anmärkning hos rekonstruktören, *ska* denne skyndsamt underrätta den borgenär vars fordran avses med anmärkningen. Detsamma gäller, när värdet av egendom vari borgenär har särskild förmånsrätt bedöms understiga fordringen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

2. I fråga om en företagsinteckning enligt den upphävda lagen (2003:528) om företagsinteckning tillämpas äldre bestämmelser.

⁴ Senaste lydelse 2003:549.